

ת"פ 59011/05/13 - מדינת ישראל נגד מארין רקנאטי, שי רפאל פנחס רקנאטי

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו
ת"פ 59011-05-13 מדינת ישראל נ' רקנאטי ואח'

בפני
כבוד השופט אורן שגב
מדינת ישראל
בעניין:

המאשימה

נגד

1. מארין רקנאטי
2. שי רפאל פנחס רקנאטי

הנאשמים

גזר דין ביחס לנאשם 2

1. ביום 29.02.16 הורשע הנאשם 2, ביחד עם רעייתו, הנאשמת 1, על פי הודאתם, בעבירה של העסקת עובד זר (בשני מקרים) שאינו רשאי לעבוד בישראל מכוח חוק הכניסה לישראל והתקנות לפיו וללא היתר כדין להעסקת עובדים זרים - עבירה על סעיף 2(א)(1)(2) לחוק עובדים זרים, תשנ"א-1991.
2. באותו יום נגזר דינה של הנאשמת 1 והוטל עליה קנס כספי בסך 34,000 ₪. כמו כן, חויבה הנאשמת לחתום על התחייבות להימנע מביצוע עבירה למשך 3 שנים.
3. הנאשם 1 הגיש בקשה לביטול הרשעתו, וזו נדחתה בהחלטת בית הדין מיום 01.03.16. לפיכך, בדיון שהתקיים בפניי ביום 15.03.16, טענו הצדדים לעונש.
4. בפתח הדברים ציינו ב"כ הצדדים, כי הגיעו לכדי הסכמה, לפיה הנאשם יחתום על התחייבות להימנע מביצוע העבירה בה הורשע על פי הודעתו למשך שלוש שנים.
5. ב"כ המאשימה ציינה כי במסגרת האכיפה התגבשה מדיניות המאשימה למגר תופעת העסקת עובדים זרים ללא היתר וכי כבר נפסק כי מדובר בעבירה שהנה בבחינת 'מכת מדינה', שהמדינה השקיעה מאמצעים רבים בהגברת האכיפה לצורך מיגורה ולצורך הרתעה.
6. עוד נטען כי חל בענייננו תיקון 113 לחוק העונשין, המתייחס להבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה. בנסיבות העניין קיימת חומרה מיוחדת כי ההעסקה הייתה של 2 עובדות למשך תקופה ארוכה במשך שנה עם לינה במקום, כאשר לעובדות לא הייתה אשרת עבודה בתחום הסיעוד בתוקף.
7. לאור האמור לעיל, טען ב"כ המאשימה כי מתחם העונש הראוי צריך לנוע בין 20% ל- 80% מגובה הקנס

המקסימלי, וביקש להשית על הנאשם קנס בשיעור 22,000 ₪ ביחס לכל עובדת, וסה"כ 44,000 ₪.

8. כמו כן, הפנה לערעור פלילי 42141-05-14 מד"י נ' רוזה בנו (31.12.14), ערעור פלילי 30290-05-14 מד"י נ' דנה חן (25.12.14), וערעור פלילי 5153-05-14 מד"י נ' גנץ (4.5.15) וביקש להורות לנאשם לחתום על כתב התחייבות למשך שלוש שנים להימנע מביצוע עבירות על סעיפים בהם הוגש כתב האישום ובהן הורשע, כאשר גובה ההתחייבות הוא סכום הקנס המקסימלי בסך 58,400 ₪.

9. ב"כ הנאשמים טענה כי הנאשם הוא אזרח מן השורה, נורמטיבי ללא עבר פלילי, מעולם לא הורשע בעבירה על פי חוק עובדים זרים או אחרים, הוא שיתף פעולה, התייצב לחקירה, הודה בעבירה, ובכך חסך מזמנו של בית הדין ושל הצדדים. הנאשם נטל אחריות על מעשיו, הודה בביצוע העבירה והביע חרטה, הבין את הפסול במעשה ויקפיד להבא.

10. עוד הוסיפה כי העובדות לא נפגעו, אין מחלוקת ששולם להן מלוא הזכויות, נערך ביטוח רפואי, שולם להן שכר וזכויות סוציאליות. ביחס לגובה הקנס, טענה כי הקנס שהוטל על רעייתו, הנאשמת 1, ממילא חל גם עליו כך שהתא המשפחתי כבר נושא בקנס. אין הצדקה במקרה של עבירה של העסקת עובד זר במשק בית ללא היתר, לגזור על התא המשפחתי קנס כפול רק מאחר ושני בני הזוג היו מעורבים בניהול משק הבית, וזאת בשים לב לכך שהקנס שהוטל על התא המשפחתי הוא מעל פי שלוש מכפל הקנס המנהלי.

דין והכרעה

11. האם מכוח העיקרון כי איש בשל עבירתו יענש, יש לגזור על הנאשם קנס נפרד ונוסף מזה שכבר הוטל על רעייתו בגין ביצוע העבירה בה הורשעו על פי הודאתם, או שמא לעניין גובה הקנס, ובהינתן שהעבירה בה הורשעו הוגדרה כעבירה כלכלית, יש לראות את בשניהם כיחידה כלכלית אחת.

12. יש לציין, כי עד לפני חודשים מספר מדיניות המאשימה ביחס לעבירות מסוג העבירות בהן הורשעו הנאשמים בתיק זה, הייתה כי יש להרשיע כל אחד משני בני הזוג ואף לדרוש מכל אחד מהם בנפרד לחתום על התחייבות להימנע מביצוע עבירה. אולם הקנס שביקשה המדינה להשית היה לעולם משותף לשניהם. מדיניות זו נהגה ביחס לתיקים בהם הושגו הסדרי טיעון (סגורים או פתוחים) והן ביחס לתיקים שבהם נשמעו ראיות.

13. מעולם לא נטען ע"י ב"כ המאשימה, כי שינוי המדיניות, שנעשה באופן פתאומי ומידי, הנו פועל יוצא של נוהל או הנחייה כתובים כלשהם מטעם היועץ המשפטי לממשלה וממילא לא נטען ששינוי מדיניות זה פורסם בקרב בציבור הרחב על מנת שיוכל להיערך לכך ואולי אף יראה לנקוט משנה זהירות נוכח השינוי הפתאומי והדרסטי בגובה הקנסות שהמאשימה דורשת כיום להטיל, לאחר שנים רבות בהן נהגה אחרת. אעמוד להלן על חשיבותן של ההחיות היועמ"ש.

מעמדה וחשיבותן של ההנחיות הפנימיות

14. כידוע, סעיף 15 לחוק העבירות המנהליות קובע כי לתובע מסורה הסמכות להגיש כתב אישום בגין עבירה מנהלית

כאשר הוא סבור שהנסיבות מצדיקות זאת מטעמים שירשמו.

15. הנחיות היועץ המשפטי לממשלה: נוהל והנחיות להפעלת חוק העבירות המנהליות, התשמ"ו-1985 [מס' הנחיה 4.3041 (60.004) עדכון 29.6.2011 (להלן - "**הנחיות היועמ"ש**)], מתוות אפוא קווים כלליים מנחים לקבלת החלטה מסוג זה ע"י תובע. הטעם לכך ברור ומתבקש. "תפקידן של ההנחיות הפנימיות מתבטא בהבניית שיקול הדעת של התובע תוך יצירת ודאות, מניעת אפליה פסולה והבטחת שוויון" (פרופ' ב. ברכה **משפט מנהלי** (כרך שני 248).

16. כך, לשם דוגמא, קובעות ההנחיות שלושה שיקולים, שהנם בבחינת רשימה בלתי ממצה. בהתקיים אחד מהם, או יותר, יוגש כתב אישום חלף הטלת קנס מנהלי. ואלו הם: הטלת קנס מנהלי אינה גורם מרתיע משום שהחשוד חוזר ועובר עבירות מנהליות מאותו סוג, חרף הקנסות המנהליים המוטלים עליו; החשוד לא שילם קנסות מנהליים קודמים שהוטלו עליו בעבר; נסיבות העבירה חמורות במיוחד.

17. הנה כי כן, יכול הציבור לדעת אל נכון מתי הוא צפוי להיות חשוף להגשת כתב אישום על כל המשתמע מכך. בתי המשפט מאידך, יכולים לאורן של הנחיות אלה לבחון, בהתאם לסמכותם הטבועה, את סבירות שיקול הדעת והנימוקים שהדריכו את הרשות בהחלטתה לבכר את ההליך הפלילי על פני המנהלי.

18. בתגובתה המנומקת מיום 30.05.13 לבקשה לביטול כתב אישום בהע"ז 41910-02-11, טענה המאשימה ביחס לפרסום הנחיות היועמ"ש, כי עם השלמת הקמתה של רשות האוכלוסין וההגירה במשרד הפנים, תוקנו ההנחיות הפנימיות ביום 18.01.12 **ופורסמו באתר הרשות** (סעיף 14 לתגובה). בכך, הדפה את אחת הטענות שהועלתה כנגד חוקיות הנחיות היועמ"ש בהסבירה כי הן היו חשופות לעיונו של הציבור וכי משתמע מכך שהרשות פעלה בשקיפות מלאה.

19. ובענייננו, מקום בו, לאחר שנים, המאשימה משנה את מדיניותה ביחס לענישה, ללא כל התראה מוקדמת, ועומדת על כך שמעתה ואילך הקנס המוטל על נאשמים שהנם בני זוג המנהלים משק בית משותף, יוכפל, מן הראוי שהדבר יעוגן בהנחיות היועמ"ש ויפורסם באתר רשות האוכלוסין וההגירה בדיוק מאותם טעמים עליהם עמדה ב"כ המאשימה בתיק הנ"ל.

20. בספרה משפט מנהלי, עומדת פרופ' דפנה ברק ארז, על חשיבותה של תכלית הפרסום של החלטות מנהליות. ראשית, הפרסום נועד לאפשר לציבור לתכנן את מעשיו בהתאם לעמדת הרשויות; הפרסום תורם לוודאות משפטית; כאשר הפרסום מתייחס לנורמה מחייבת, שלהפרתה נלווית סנקציה, החובה לפרסם מתחייבת מעקרון החוקיות, המורה שאין עונשין אלא אם מזהירים ולבסוף הפרסום תורם לשקיפות ועליו להיות נגיש לציבור (דפנה ברק ארז, **משפט מנהלי**, כרך א' עמ' 327).

21. לגופו של עניין, בבית הדין הארצי לעבודה תלויים ועומדים מספר ערעורים על גזרי דין בהם דחיתי את עמדת המדינה ופסקתי, כי שעה שהעבירות בהן עסקינן, אשר הוגדרו כעבירות בעלות אופי כלכלי, מיוחסות לשני בני זוג המנהלים משק בית משותף יש לראות בהם, לעניין גובה הקנס, יחידה כלכלית אחת, והכל בהתאם למדיניות המעשית שהמאשימה עצמה נקטה כל השנים.

22. לעניין היות העבירות בעלות אופי כלכלי, בית הדין הארצי שב ועמד על כך בע"פ 57160-01-14 **מדינת ישראל נ'**

חדוות הורים בע"מ ואח' (להלן - "הלכת חדוות הורים") ופסק כי:

"[...] העסקת עובדים זרים ללא היתר פוגעת במדיניותה הכלכלית של הממשלה ו"פוגעת גם בתנאי עבודתם של עובדים מקומיים רבים הצריכים להתחרות בשוק העבודה עם 'עבודה זולה'", היינו משליכה באופן עקיף על היקף האבטלה ועל תנאי העסקתם של העובדים הישראלים (ע"פ 1001/01 מדינת ישראל - נפתלי ניסים, פד"ע לח 145 (2002); כן ראו את דברי ההסבר לתיקון מס' 7 לחוק עובדים זרים - ה"ח 143 התשס"ה 354 ואת דברי ההסבר לתיקון מס' 15 לחוק עובדים זרים - ה"ח 481 התש"ע 236). כחלק מכך יש לקחת בחשבון כי המניע לביצוע העבירה הינו במקרים רבים כלכלי, לצורך השגת תועלת כלכלית, ויש לפיכך הצדקה לעונש כלכלי אפקטיבי."

23. ואכן, בשם העיקרון כי מדובר בעבירה כלכלית ולא בעבירה מנהלית 'רגילה', המדינה נוקטת במדיניות המתבטאת, בין היתר, בהגשת כתבי אישום מכוחו של סעיף 15 לחוק העבירות המנהליות חלף הטלת עיצום כספי.

24. בהתאם לאותו עיקרון, סבורני כי יש להתייחס לכך גם בשלב גזירת העונש. ולפיכך, שעה שנקבע שהמניע לביצוע עבירות אלה הנו כלכלי וביצוע העבירה השיא תועלת כלכלית לנאשמים, ברי, כי במקרה שלפנינו התועלת הכלכלית צמחה לתא הכלכלי המשותף ולא לכל אחד מבני הזוג בנפרד.

25. חיזוק לכך אני מוצא בהתנהלות המדינה, כאמור לעיל, אשר הייתה אחידה ועקבית, ולפיה עד לאחרונה היא עתרה להטלת עיצום כספי משותף לשני בני הזוג.

26. זאת ועוד. יש לזכור כי העיצום הכספי הנו רק רכיב עונשי אחד המצטרף לרכיב עונשי אחר והוא הטלת התחייבות על הנאשם להימנע מביצוע עבירה. התחייבות זו מהווה כלשעצמה עונש של קנס מותנה, הגם שמדובר בעונש הקל שבעונשים הקבועים בחוק העונשין (ראו דברי כב' הנשיא (בדימ') א. גרוניס בדנ"פ 8062/12 מדינת ישראל **המשרד להגנת הסביבה נ' חברת נמלי ישראל פיתוח ונכסים בע"מ**, (2.4.2015) עמ' 9-10, פסקה 12.

27. כך או כך, משבית הדין הארצי טרם הכריע בסוגיה, ומשלא מצאתי כי עניין זה חורג בנסיבותיו מיתר המקרים בהם פסקתי כי בני הזוג יישאו בקנס הכספי בצוותא חדא, ומשהוטל על הנאשמת 1 קנס מצטבר בגובה 34,000 ₪ בגין העסקת 2 עובדים זרים (17,000 ₪ בגין כל עובד), אני דוחה את דרישת המדינה להטיל על הנאשם 2 קנס נוסף.

סיכום של דבר

28. הנני מטיל על הנאשם עונש של התחייבות להימנע מביצוע עבירה למשך 3 שנים מהיום.

29. ההתחייבות החתומה תופקד במזכירות בית הדין ע"י הסניגורית בתוך 30 יום מהיום, שאם לא כן, יהיה בית הדין רשאי לבטל את הצו ולהטיל על הנאשם עונש נוסף.

ניתן היום, י"ב ניסן תשע"ו, 20 אפריל 2016, בהעדר הצדדים.

